

Suverænitet – betyder det noget?

Netøk-seminar

Mandag den 30. november 2015

Jesper Jespersen

Hvad taler vi om?

Politisk magt:

Demokrati: nationalstatslig folkesuverænitet

1. Formel magt

Bevares ved mellemstatslige aftaler, men kan
afgives (klart defineret omfang) ved inter-nationale
og juridisk forpligtende aftaler

2. Men den reelle magt kan være begrænset af:

- a. Overnationale problemer: miljø, energiforsyning,
terrorisme, krigstrusler, folkevandringer
- b. Åbne grænser (markedsintegration):
'forbrugerbeskyttelse', arbejdsmarked, sociale
ydelser, beskatning, velfærdsstat og
konjunkturstyring

Afgivelse af suverænitet/selvstyre

- Gennem traktater kan en stat afgive sin suverænitet i et nærmere afgrænset omfang. EUs medlemsstater har gennem underskrivelsen af Romtraktaten og efterfølgende traktater overdraget dele af den **indre suverænitet** til Unionen/Bruxelles, men bevaret den ydre suverænitet.
- Delstaterne i USA har i henhold til forfatningen afgivet den ydre suverænitet til forbundsstaten,
(Wikipedia)
- Færøerne og Grønland opnår løbende øget indre suverænitet, i takt med at selvstyret udvides

Afgivelse af suverænitet: konsekvenser

1. Afgive beslutningskompetence til Bruxelles på ‘nærmere afgrænsede områder’; men med begrænset mulighed for at påvirke fremtidige beslutninger, og uden mulighed for forlade dele af samarbejdet og hvor den (direkte) demokratisk kontrol er svag.
2. Afregulering/åbne grænser: taber beslutningskompetence til ‘markedet’ dvs. Markedets aktører: ‘store’ (big business, finansielle institutioner,), såvel som ‘små’ (forbrugere, arbejdstagere, investorer etc.)

→ Nationalstaterne mister råderum uden klare EU-løsninger

1. Det grænseløse EU: varer, tjenester, arbejdskraft og al kapital: her tvinger den øgede konkurrence til ensartede regler;
2. Men hvis EU ikke vil (eller ikke har kompetence) bliver det 'race to the bottom':
  - Produktionsomk. (løn, afgifter og arbejdsplads- og miljøregulering)
  - Produktionsmetode- og miljøstandarder
  - Forbrugsafgifter
  - Sociale ydelser
  - Kapital- og finansiel kontrol

Nationalstaterne mister råderum (også Makroøkonomisk)

Bør der skelnes mellem juridisk (Euro-lande) og de facto mistet suverænitet;

- Penge- og valutakurspolitik: indenfor el. udenfor euro-zonen, hvor stor er forskellen?
- Finanspolitik: (begrænset af finans- og stabilitetspagten, hvad er formålet, når den private sektor er så ustabil?)
- Strukturpolitik: fælles eller ‘race to the bottom’

Greece: Private Real Investment ratio

Var landene parate til at afgive så megen suverænitet?

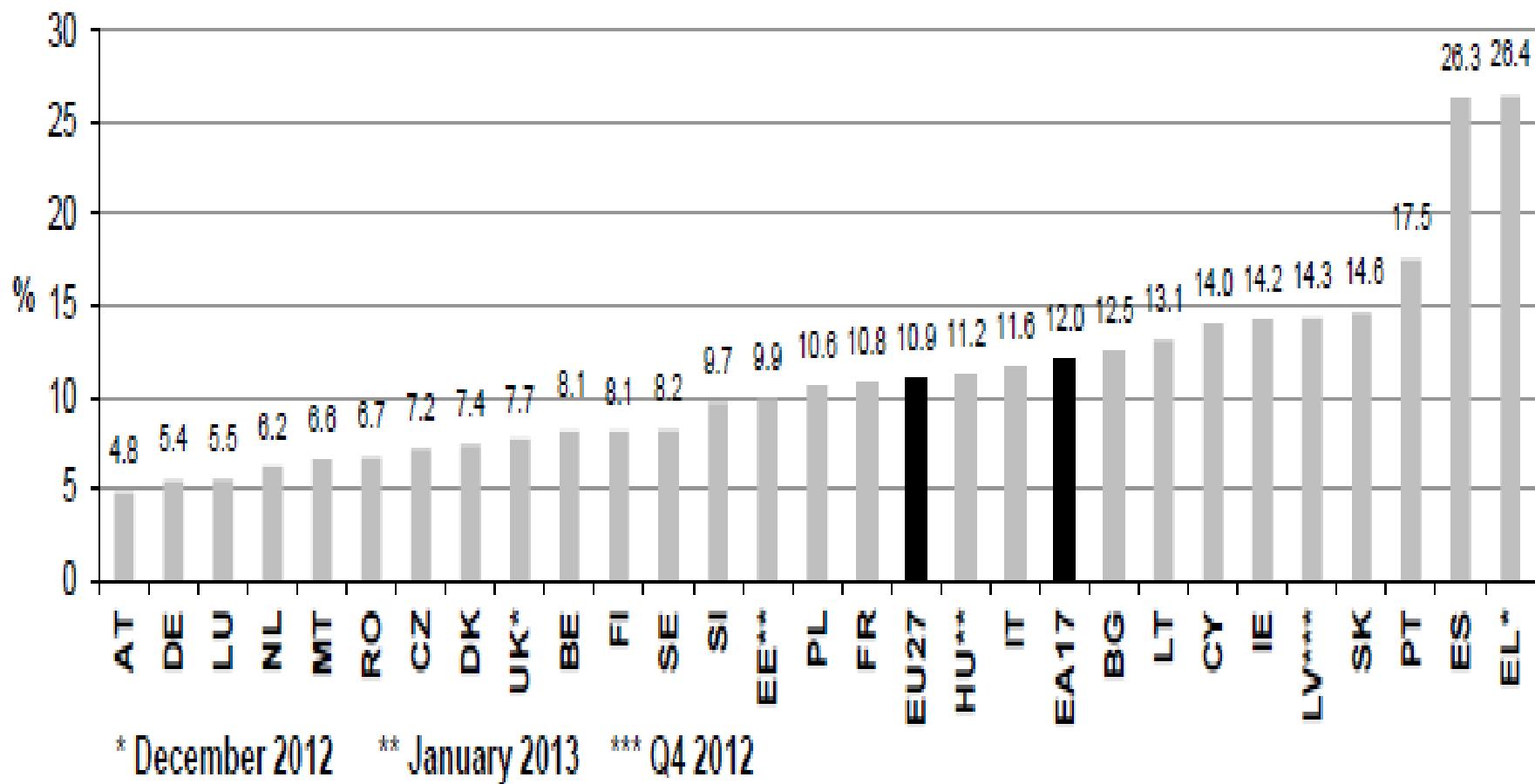
Politisk – hvor langt ville fællesskabets
solidaritet række, når det gik galt?

Økonomisk – landene (og måske navnlig
deres politiske systemer) viste sig at være
meget, meget forskellige

Finansielle markeder/banker var ude af
kontrol

→ The winner takes all.

Unemployment rates in February 2013, seasonally adjusted

Her er så resultatet!

En halvdød økonomi

The Economist

DECEMBER 26TH-31ST 2014

Economist.com

Cheaper oil: winners and losers
How big data could help stop Ebola
Cameron's European bungle
Pakistan's Taliban crumbles
Skiving at work: a guide

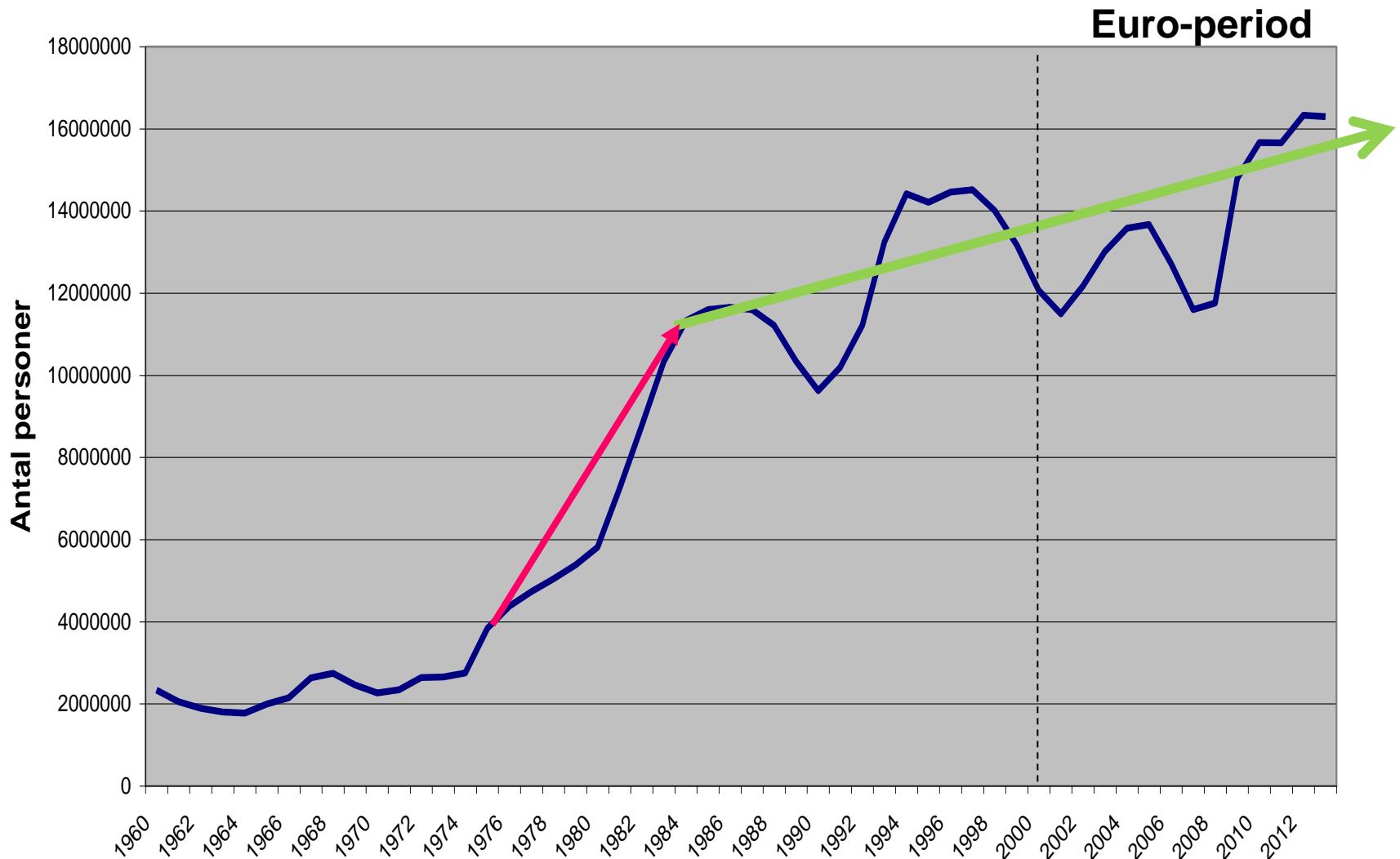
Europe's economy

Angela
Merkel:

'Eller hviler
den sig bare!'

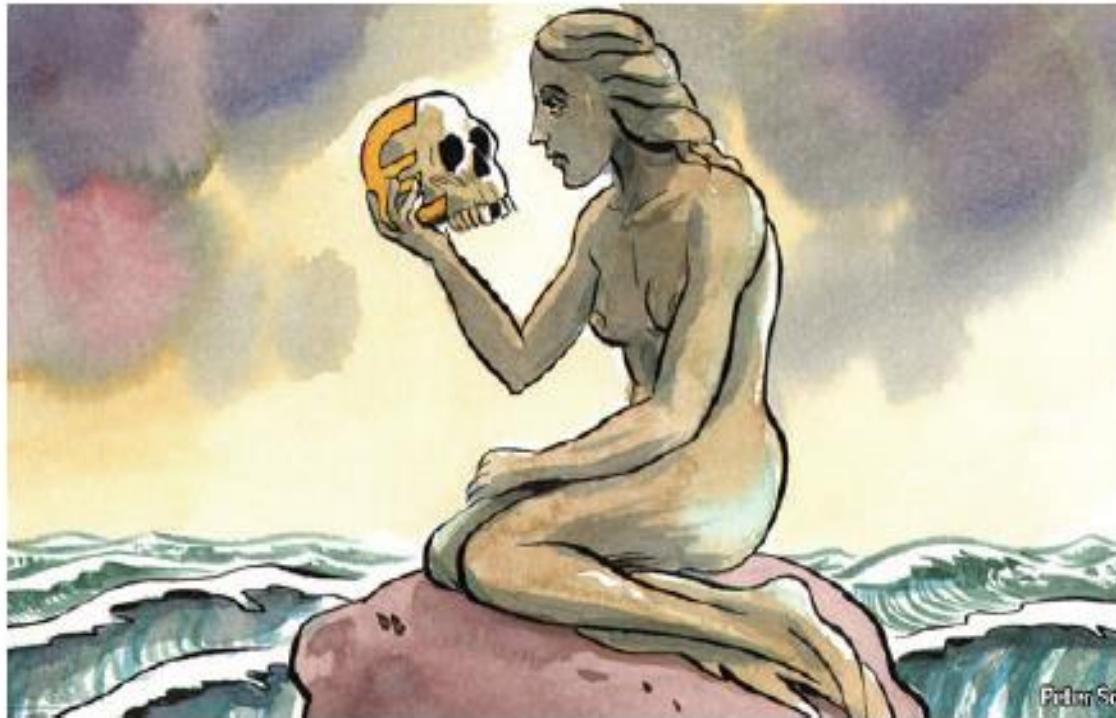
Og stigende arbejdsløshed

Arbejdsløshed, Euro-zonen (15 lande)

Kilde: OECD, Economic Outlook, dec. 2011

‘ my ‘vision’ of modernity has gone out of control..... (p.viii), Ulrich Beck

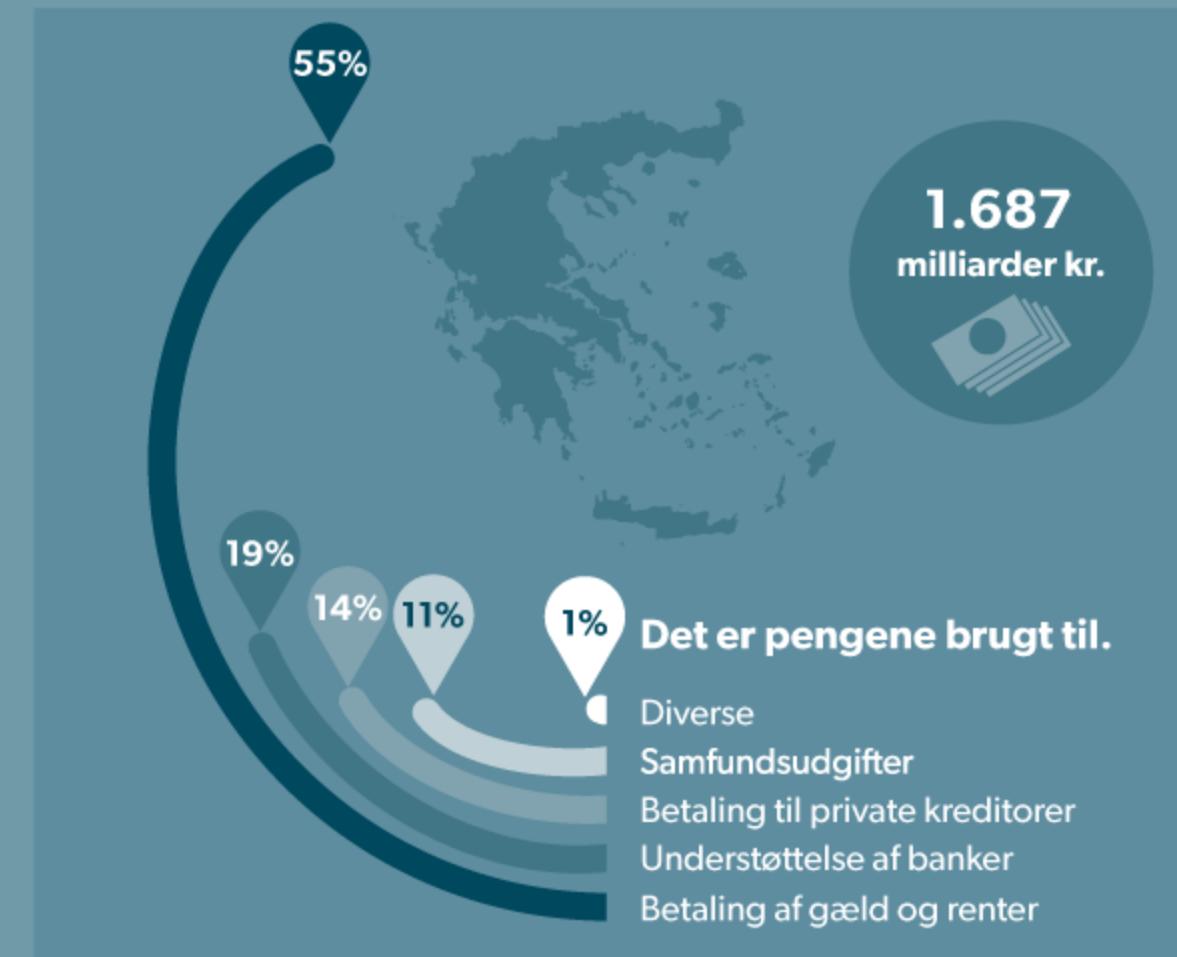

Tak til Rebecca Adler-Nissen for
lån af slide

Solida- ritet? Med Hvem?

Sådan er pengene blevet brugt

i Grækenland har fået 226,7 milliarder euro i lån fra Den Internationale Valutafond (IMF) og euolandene fra 2010 og til sommeren 2014. Det svarer til **1.687 milliarder danske kroner**. Kun en mindre del af pengene er blevet brugt til den græske stats almindelige udgifter. Langt den største del af lånen er brugt på at betale gæld og renter og sikre landets banker.

Men stater kan stadig gå fallit!

- Og det ved kreditorerne, som alligevel blev bailed out!
  - Det er bestemt ikke omkostningsfrit – da euro så bliver udenlandsk valuta, nødvendig kapitalkontrol
  - Staten kan dog nedskrive sin gæld
  - Private må – ligesom på Island – acceptere en (massiv) omfordeling fra kreditorer til debitorer
  - Overgangsvis fald i realindkomsten for de fleste/alle befolkningsgrupper – fordelingspolitik
- ➔ Men kan staten omfordеле i EUs indre marked??

Dr. econ. Bruno Amoroso (f. 1936) er docent emeritus ved Roskilde Universitet og bl.a. leder af Eurispes-Instituttets økonomiske afdeling i Rom samt Research professor ved det Internationale Universitet Bac Ha, Hanoi.

Dr. scient. adm. Jesper Jespersen (f. 1948) er professor ved Roskilde Universitet. Ph.D. i international økonomi fra Det europeiske Universitet i Firenze. Underviser og forsker i europæisk økonomi og har bl.a. været medlem af 'ØMU-udvalget' (2000).

“Det er hydende nødvendigt, at borgernes skepsis tages alvorligt. For en renæssance af Europa er det uomgåeligt, at fejlene ved EU's fødsel bliver offentligt afdækket

Der er opstået et eliternes Europa. For at vinde borgerne for Europa må politikken tage de emner op, der betyder noget for menneskene. Europa befinner sig i en skæbnestund.”

Således skrev de tyske tænkere Jürgen Habermas og Ulrich Beck, samt Zygmunt Bauman, Agnes Heller og en lang række andre europæiske kulturpersonligheder i et åbent manifest i februar 2014 i anledning af Europaparlementsvalget.

Denne bog understøtter disse tanker.

“Vil man have svar på nogle af de spørgsmål, journalister aldrig stiller, kan man bare læse Jesper Jespersens og Bruno Amorosos pamflet.”

- Preben Wilhjelm

Bruno Amoroso & Jesper Jespersen

EUROPA?

DEN UDEBLEVNÉ SYSTEMKRITIK

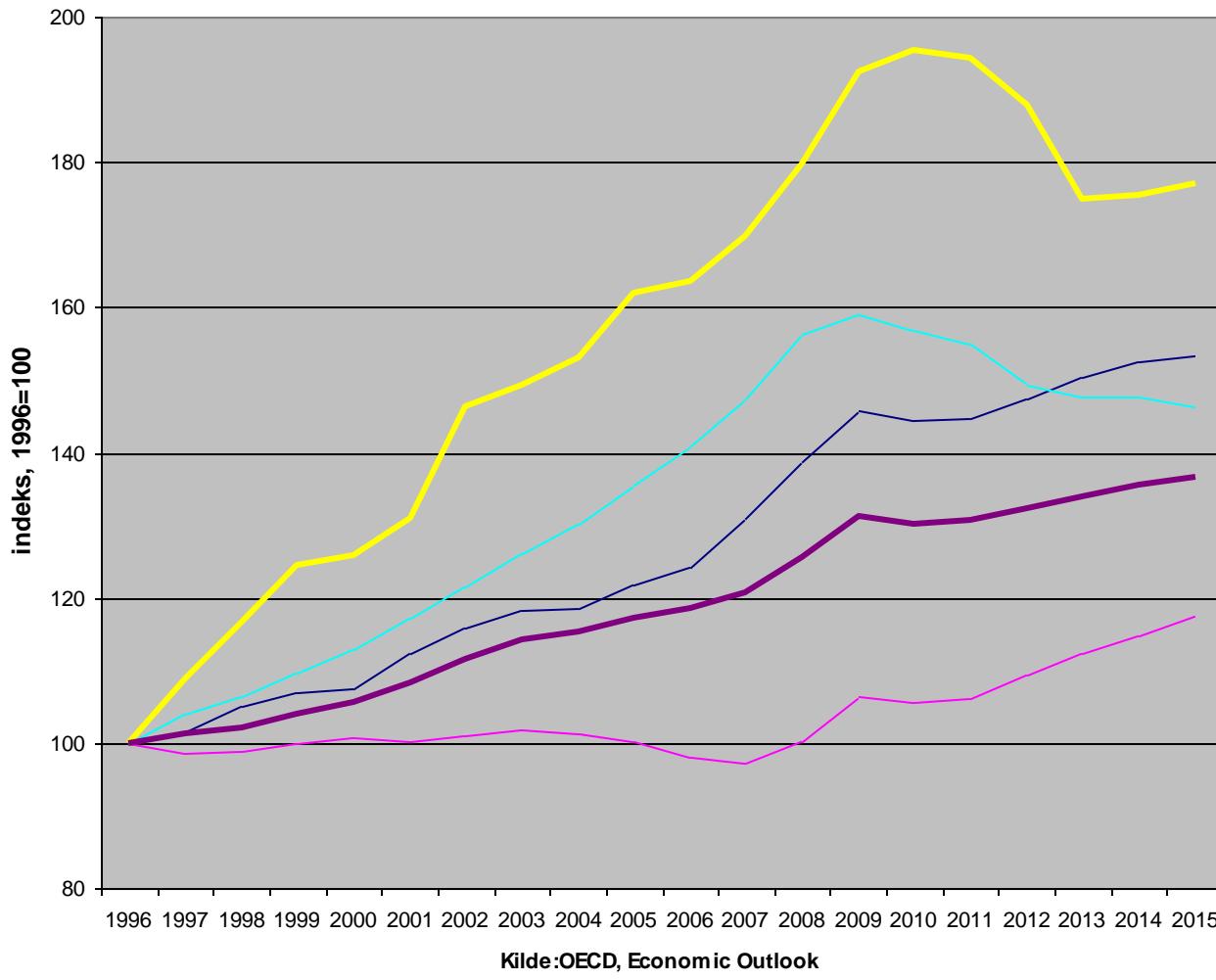
EUROPA? DEN UDEBLEVNÉ SYSTEMKRITIK

P

The Greek dead-lock

Enhedslønomkostninger, hele økonomien

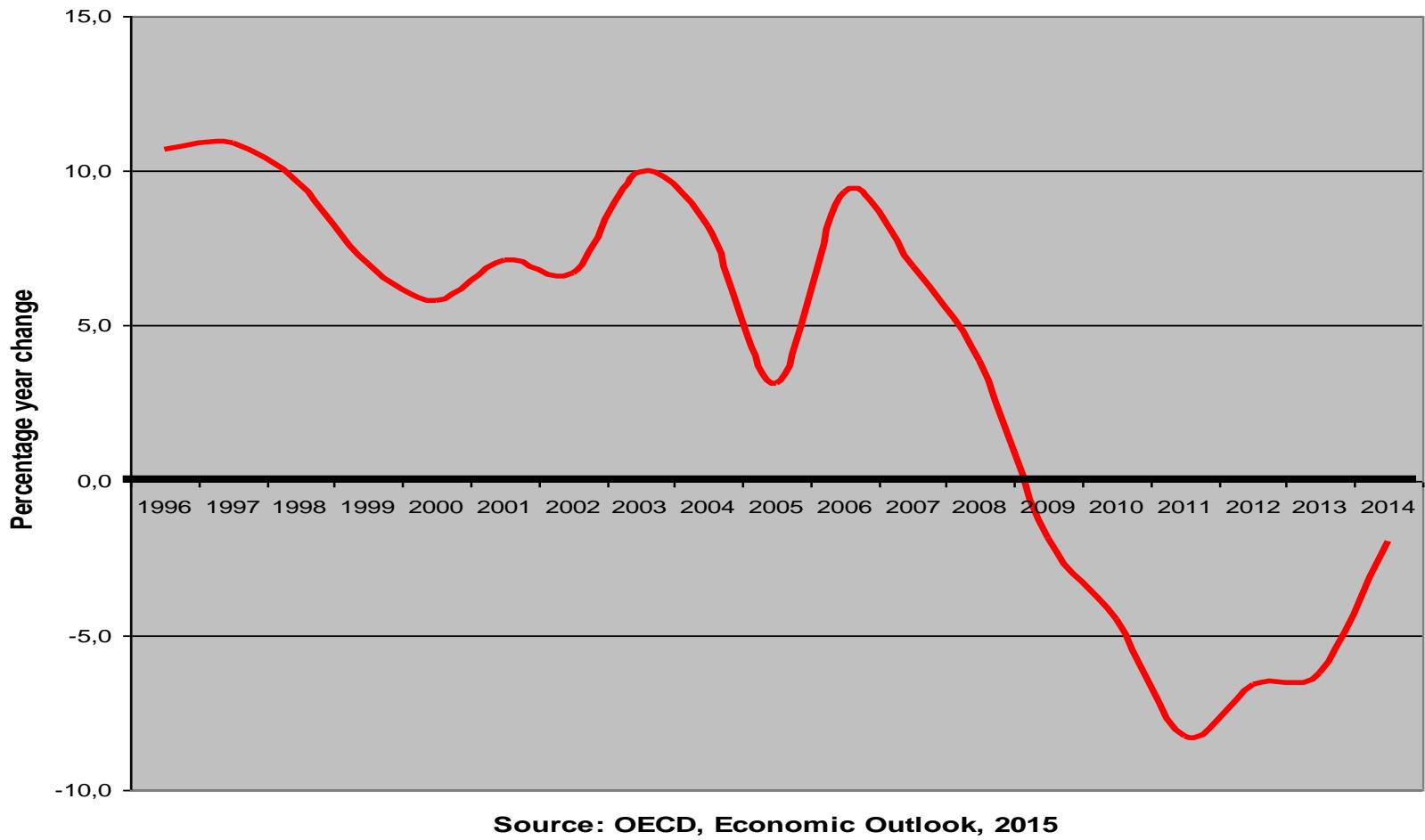

Kilde:OECD, Economic Outlook

— Denmark — Germany — Greece — Spain — Euro area (15 countries)

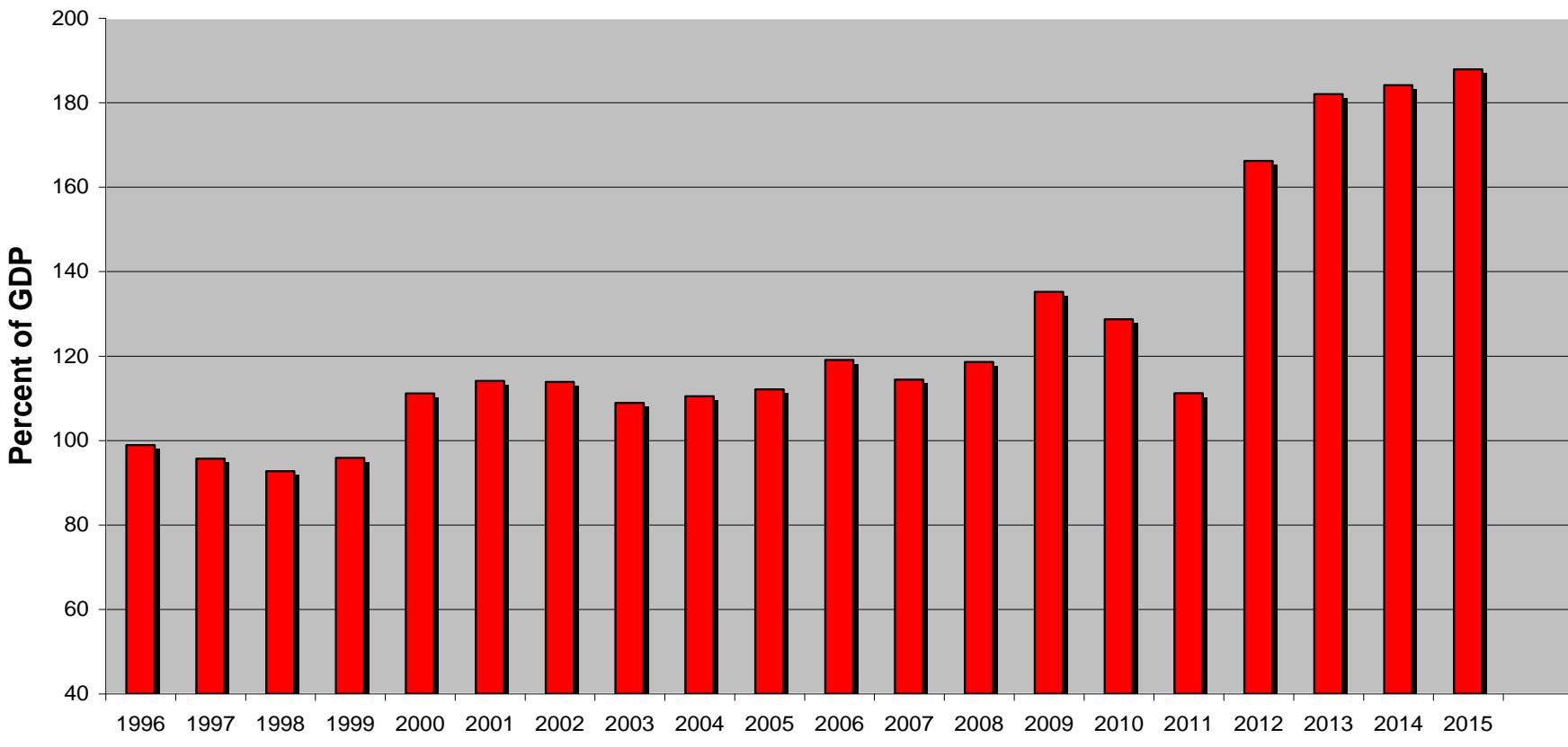
Causing nominal GDP to fall

GREECE, change of GDP in market prices

Causing the Public Sector Debt ratio to grow – denominator falls!

Greece: Public Sector Gross Public Debt

Source: OECD, Economic Outlook, June 2015

This GDP fall is enforced by Austerity policies

